

Ledarskap och reflekterande etik Leadership and Reflective Ethics

7,5 högskolepoäng

7,5 credits

Ladokkod: SLR013

Version: 7.0

Fastställd av: Utbildningsutskottet 2015-08-18

Gäller från: HT 2015

Nivå: Avancerad nivå

Huvudområde (successiv fördjupning): Företagsekonomi (A1N)

Utbildningsområde: Samhällsvetenskap

Ämnesgrupp: Företagsekonomi

Förkunskapskrav: Grundläggande behörighet samt 90 avklarade högskolepoäng i företagsekonomi, varav 15 högskolepoäng i kurser med inriktning mot management.

Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

Innehåll

Kursen inleds med en behandling av etikbegreppet utifrån ett praxisperspektiv, där etik ses som ett sätt att vara och handla, oberoende av generella regelsystem. Den rör sig om varken vetenskapliga teorier, eller tekniska processer, utan om "praxis" och "frónesis". Praxis avser praktiska aktiviteter som är meningsfulla för människors tillvaro i världen, och frónesis en genom handling förvärvad klokhet att bedöma problematiska handlingssituationer. I ett praxisperspektiv ses ledarskap som meningsskapande handling, vilket inkluderar en fronesisk dimension som tillskriver ledarna ett etiskt ansvar gentemot de människor de interagerar med. De förväntas vara kloka handlingsmänniskor som i kraft av sin goda karaktär och sin moraliska hållning kommer att göra managementteorier och dess tekniker och processer till meningsfulla aktiviteter. Denna förväntning tas för given i den allmänna strävan till moral inom ledarskapsområdet. Det är emellertid just denna självklarhet som utgör en problematik som kursen behandlar utifrån ett nypragmatiskt perspektiv.

Ett sådant perspektiv ombeskriver relationen mellan ledarskap och etik utifrån en reflektion som betonar nyttan av en poetiserad organisationskultur, där man nöjer sig med att kalla för "sant", "gott" eller "rättvist" vad helst utgången av öppna och fria möten mellan olika språkbruk blir. Det är en organisationskultur, där man uppfattar sitt språk, sitt samvete, sin omdömesförmåga och sin moral som historiskt formbara produkter. Ledarna i en sådan kultur har gett upp försöket att förena sin privata identitetskänsla med offentliga förhoppningar om moraliska förpliktelser gentemot andra. Deras önskan att självskapa sig och vara autonoma privatiseras på ett sätt att den inte står i vägen för det offentliga målet om att minska grymhet. Det de oroar sig mest för är att den managementprofession i vilken de har initierats kan ha lärt dem att bruka fel managementspråk och gjort dem till grymma människor.

I en poetiserad organisationskultur med en förhoppning om en hållbar samhällsutveckling behöver ledarna inte rättfärdiga sin solidaritetskänsla genom metafysiska principer som klämmer in moraliska uppfattningar i generella regler, utan verkar istället genom konkreta handlingsprogram som minimerar grymhet. Solidaritetsfrågan som rymmer ledarskapets etiska handlande relateras i detta till förnimmelse av en gemensam fara - mottaglighet för känslomässig smärta – snarare än till en gemensam sanning som ska nås genom en rationell reflektion kring den mänskliga naturen. I ledarskapssammanhang blir därför moral en förmåga att lägga märke till sådan smärta när helst det uppträder inom organisationen, och förmågan till solidaritet genom att se skillnaderna i organisationskulturen som oviktiga i jämförelse med likheter rörande känslomässig smärta och förödmjukelse. Ständigt behöver båda dessa förmågor revideras avseende språkbruk och organisatoriska arrangemang.

Kursen skall stimulera till självkurage avseende moraliska situationer som inrymmer såväl sociala, ekonomiska som miljömässiga aspekter.

Mål

Studenten ska efter avklarad kurs kunna

Kunskap och förståelse

1. analysera de etiska dilemman som härrör från ledarskapets offentliga sfär vilket rymmer moraliska förpliktelser gentemot andra och dess privata avseende den tillgivenhet vi har för självförverkligande projekt,
2. förklara varför dagens organisationer inte kan hantera etiska problem genom ett ledarskap som förlitar sig på en metafysik om ett universellt förnuft som moralens källa,

Färdighet och förmåga

3. problematisera giltigheten hos en etisk förklaring av solidaritet som grundas på tanken om en ”mänsklig natur” som existerar bortom historien och samhällets institutioner,
4. arbeta individuellt, samarbeta i grupp och bidra positivt till gruppens prestation,
5. leda seminarier och aktivt delta i kvalificerade seminariediskussioner,
6. göra självständiga bedömningar av olika textmaterial producerade av kursens deltagare,

Värderingsförmåga och förhållningssätt

7. kritiskt granska användbarheten av ett ledarskapsideal som bygger på en föreställning om jaget som delat mellan kognitivt sökande efter sanning, moraliskt sökande efter rättvisa och estetiskt sökande efter skönhet,
8. ombeskriva föreställningen om solidaritet som ”identifieringen med mänskligheten som sådan” utifrån tanken om moral som ”känsligheten för andras förödmjukelse”, och diskutera användbarheten av en sådan ombeskrivning inom ledarskapsområdet,
9. formulera ett pragmatiskt perspektiv på förhållandet mellan ledarskap och etik, som kan öka möjligheten att leda en organisation mot mer solidaritet och mindre grymhet samt
10. bedöma ledarnas moraliska ansvar utifrån ett pragmatiskt perspektiv för användningen av ekonomisk kunskap inom professionsfältet, i relation till samhällets förhoppningar om en hållbar utveckling som beaktar ekonomisk nytta, jämställdhet, jämlikhet och miljö.

Undervisningsformer

Studenterna kommer att kontinuerligt läsa, skriva, reflektera och samtala under kursens gång. Under kursen ska studenten samla empiriskt material från professionsfältet (med anknytning till studentens framtida yrkesroll) i form av ledarens moraliska utsagor om professionell autonomi och samhällets förhoppningar om en hållbar utveckling. På grundval av detta och litteraturstudier ska studenten författa en essä där utsagorna beskrivs, förklaras och ombeskrivs utifrån kursens perspektiv. Undervisningen består av föreläsningar och ”diskursiva seminarier”. Sådana seminarier är orienterade mot att studenterna ska göra någonting med den kunskap de utvecklar i mötet mellan dem själva, litteraturen och professionsfältet. De utgör ett tillfälle för att pröva idéer och utbyta kunskapsfarenheter. För att stärka de diskursiva seminarierna används här en revisionsbaserad pedagogik som innebär att studenterna såväl ansvarar för seminarium och bedömer texter som de själva fortlöpande producerar. Intressanta ledare bjuds också in som gästföreläsare. Undervisningen bedrivs på svenska. Undervisning på engelska kan förekomma liksom engelskspråkig litteratur.

Examinationsformer

Examinationen sker genom aktivt deltagande i seminariediskussioner samt genomförande och redovisning av en essä baserat på litteraturstudier och på eget empiriskt material från professionsfältet (med anknytning till studentens framtida yrkesroll). Studenterna ska samla ledarnas moraliska utsagor om professionell autonomi och samhällets förhoppningar om en hållbar utveckling. Sedan behandlas dessa utsagor i essän där de beskrivs, förklaras och ombeskrivs utifrån kursens perspektiv. Essän kommer att seminariebehandlas.

För betyget godkänd på hel kurs krävs godkänt på essän och seminariedeltagande. För betyget väl godkänd krävs dessutom väl godkänt på essän. Betygsättandet är individuellt och kopplat till hur väl studenten har uppnått kursmålen. Studentens rättigheter och skyldigheter vid examination är enligt riktlinjer och regelverk vid Högskolan i Borås.

Studentens rättigheter och skyldigheter vid examination är enligt riktlinjer och regelverk vid Högskolan i Borås.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Ramirez, José-Louis, *Skapande mening - En begreppsgenealogisk undersökning om rationalitet, vetenskap och planering*, Nordplans bibliotek

Rorty, Richard, *Kontingens, ironi och solidaritet.*, Studentlitteratur

De Geer, Hans, Trollestad, Claes. *ETIK i arbetsliv och affärer*

Metcalf, Louise och Benn, Sue (2013) Leadership for Sustainability: An Evolution of Leadership Ability. *Journal of Business Ethics*. Jan2013, Vol. 112 Issue 3, p 369-384.

Ytterligare artiklar tillkommer.

Studentinflytande och utvärdering

Kursen utvärderas i enlighet med gällande riktlinjer för kursvärderingar vid Högskolan i Borås, där studenternas synpunkter ska inhämtas. Resultatet av utvärderingen publiceras och återkopplas till deltagande och blivande studenter i enlighet med ovan nämnda riktlinjer, och ligger till grund för framtida kurs- och utbildningsutveckling.

Övrigt

Kursen ingår i Civilekonomprogrammet.